

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET LISSELBERGET, TORSBY KOMMUN

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Lisselberget är att vårda och bevara den värdefulla livsmiljön västlig taiga som här utgörs av ett för trakten representativt område med naturskogsartad gammal barrskog. Västlig taiga är gammal, naturlig skog som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i en för naturtypen gynnsam omfattning, och livsmiljön skall ha en sådan kvalitet att gynnsam bevarandestatus bibehålls för områdets växt- och djurarter. Vidare är syftet att återskapa västlig taiga, bl.a. i form av nya brandsuccessioner genom naturvårdsbränning inom begränsade delar.

2 Beskrivning av bevarandevärden

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Naturreservatet Lisselberget	
RegDOS-nummer	200-5507	
Kommun	Torsby	
Markslag och naturtyper:		(hektar)
Skogsmark		
Produktiv skog	Granskog	103
	Barrblandskog	45
	Blandskog	20
	Tallskog	64
Våtmark	Myr	43,7
Sjö		5,3
Total areal		281

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Några anmärkningsvärt grova träd finns inte på Lisselberget förutom i norra delen där flertalet gamla grova gammeltallar förekommer. Övriga har systematiskt plockats ut i samband med 1800-talets dimensionsavverkningar. Grova avverkningssstubbar finns här och var och vittnar om denna tämligen kraftiga påverkan. Även kvarlämnade talltoppar är rester från detta selektiva virkesuttag. Borrprov för åldersbestämning har tagits från ett antal granar och tallar. Den äldsta granen som borrades står i en myrkant i västra delen och uppvisar en ålder på 200 år. Den äldsta

borrade tallen står i ett hållmarksparti i östra delen och uppvisar en ålder på 270 år. Medelåldern på hela skogen ligger troligen omkring 130 år. Ett annat kulturspår utgörs av en gammal säterväg som går snett genom skogen i öster och leder till Likedalssättern, belägen strax norr om Lisselberget.

Nyare hyggen och ungskogar som en följd av skogsbruksåtgärder förekommer främst i centrala och västra delen av reservatet.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Biologiska bevarandevärden

Skogen har tidigare varit präglad av skogsbrand. Brandstubbar förekommer allmänt i hela området och på vissa tallstubbar noterads spår efter fem olika bränder. Återkommande brandstörning har sannolikt skapat successioner med tallskogar på mager mark och lövrika blandskogar på bördigare mark. Nu är det länge sedan skogen brunnit och gran har kommit att dominera, blivit gammal och börjar utveckla intern dynamik. De lövträd som finns börjar bli gamla och missgynnas av granens frammarsch. Eftersom gammelskogen i princip stått orörd sedan dimensionsavverkningarna i över hundra år, har den fått ett naturskogslikt utseende. Rikligt med död granved bildas genom hög ålder, svamp- och barkborreangrepp, toppbrott och vindfällning. De grandominerade naturskogslika partierna på Lisselberget innehåller ibland rikligt med granlågor och i vissa partier ligger stammarna i plockepinn. Ett annat viktigt nyckelelement är senvuxna granar. Dessa är ofta kläna, långsamt växande och rikligt draperade med garnlav. Ett stort antal rödlistade och krävande arter förekommer i området och det av Fältbiologerna inköpta skiftet i öster är det bäst dokumenterade delområdet.

Naturvärdet består främst av den gamla barrskogens relativt rika innehåll av död ved och gamla träd, främst rötlågor och vindfällna av gran och senvuxna gamla granar. Detta i kombination med fuktiga sumpskogspartier skapar förutsättningar för en krävande kryptogamflora. Vissa riktigt stamtäta partier påminner om ett stavagranbestånd som karaktäriseras av tät och trögvoxen granskog med långvarig tjäle i marken. Detta gynnar långsamt växande arter. Flera fynd av *norsk näverlav* och relativt allmän förekomst av *violettgår tagellav* understryker detta. Även vedlevande arter som *vedtrappmossa*, *skogstrappmossa*, *rosenticka*, *rynkskinn* och *ulltickeporing* förekommer.

3 Skötselområden och åtgärder

Nedan beskrivs de skötselområden som delats in utifrån naturvärde, skötsel och markslag. På sista sidan i skötselplanen finns en karta över skötselområdena.

Skötselområde 1, barrnaturskog (133 hektar)

Till övervägande del grandominerad barrnaturskog där löv- och tallinslag varierar. Lövträden består främst av björk men även enstaka säl, asp och rönn förekommer. Övervägande delen utgörs av blåbärsgranskog med inslag av örtrikare sluttningar, partier med mark utan fältskikt. Skogsområdet har varit dimensionshugget långt bak i tiden vilket gamla tallstubbar och kvarlämnade toppar vittnar om. Sedan dess har området inte varit påverkat av skogsbruk. I flera delar av skogsbestånden finns en utpräglad tvåskiktning där stamtät och senvuxen granskog av stavagrankaraktär utgör det undre skiktet. På flera håll finns mindre luckor med rötlågor och

vindfällan. Fläckvis finns god hänglavförekomst med bl.a. *garnlav* och *violettgrå tagellav* som karaktärsarter. Vedlevande arter som *ullticka*, *ulltickeporing*, *doftskinn*, *vedtrappmossa* och *stor flatbagge* har hittats. Gamla senvuxna granar hyser *gammelgranskål* och intill rötbacken i östra delen har fynd gjorts av *vitpudrad svartspik* och *rödbrun blekspik*. Tio spridda fynd av *norsk näverlav* har gjorts på gamla granar. För fullständig artlista, se bilaga 5.

Kvalitétsmål

Barnnatskog där mängden död ved ökat med 10 % inom en tjugofemårsperiod. Följande arter bör förekomma i reservatet på lång sikt:

- tretåig hackspett
- lavskrika
- norsk näverlav
- vedtrappmossa

Åtgärder

Ringbarkning av gran kan genomföras, främst för att snabbt öka mängden död ved och skapa luckighet men också för att ge ökat utrymme och livslängd åt lövträd.

Skötselområde 2, barrskog lämplig för bränning (34 hektar)

Skötselområdet sträcker sig längs skogsbilvägen i väster och ca 200 meter in i reservatet. I norra delen finns äldre naturskogsartad skog med hög andel tall och tydlig brandhistorik. Strax söder om denna finns en planterad tallungskog. I södra delen finns nyare hyggen där vissa delar har frötallar.

Kvalitétsmål

Inom en trettioårsperiod bör åtminstone två olika brandfält med förekomst av brandgynnad insektsfauna, skapas inom skötselområdet. Substrat som brandljud i tall och död ved samt viss lövföryngring bör eftersträvas.

Åtgärder

Naturvårdsbränningar bör detaljplaneras och fördelas i tid och rum. Bränningar bör om möjligt ha varierad intensitet.

Skötselområde 3, hyggen och ungskogar (65 hektar)

Arealen hyggen och ungskogar är främst koncentrerad till centrala och västra delen. Denna areal har främst kommit med inom reservatet p.g.a. arronderingsmässiga skäl och kommer att på lång sikt binda ihop det idag uppsplittrade naturskogarna. Arealen består av oplanterade hyggen, granplanterade hyggen, ung tallskog, hygge med frötallar och yngre blandbarrskog.

Kvalitétsmål

Barnnatskog med så hög lövandel som möjligt vid ca 100 års ålder. Andelen död ved bör uppgå till ca 20%.

Åtgärder

Fri utveckling tills vidare. På sikt bör åtgärder genomföras för att öka andelen död ved i äldre bestånd och röjningsåtgärder för att gynna löv.

Skötselområde 4, myr (43,7 hektar)

Myrarealen (streckad på skötselplankartan) består främst av blöt myr bevuxen med olika halvgräs. Vissa delar har ett glest trädskikt.

Kvalitetsmål

Ingående myrar skall bestå till yta och karaktär med oförändrad hydrologi.

Åtgärder

Reservatets myrar lämnas utan åtgärd tills vidare.

4 P-plats och informationsskylt

I dagsläget finns inga anordningar i eller i anslutning till reservatet.

Kvalitetsmål

Parkeringsplats inom reservatet längs vägen i västra delen.

Åtgärder

Iordningställande av p-plats och uppsättning av tavla med informationsskylt.

5 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs varje år för:

- Informationsskyltar

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs vart tjugonde år för:

- Utbredning av naturtyper
- Mängd död ved
- Förekomst av målarter

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	När	Var	Prioritet
Detaljplanering bränning	2007	Skötselomr. 2	1
Ringbarkning av gran	2007-2010	hela reservatet	3
Iordningställande av p-plats	2007	Sydvästra delen	2
Informationstavla	2007	vid p-plats	1

6 Genomförd dokumentation

Området har dokumenterats i samband med Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering, inventeringar utförda av Fältbiologerna samt flertalet fältdagar av personal från Länsstyrelsen.

Skötselplankarta

Karta över skötselområden med skog och myr (streckat).

